

Syddjurs Kommune
Lundbergsvej 2
8400 Ebeltoft

Att. Byrådet

Strategisk opkøb af Den gamle Præstegård, Grønningen 13, 8400 Ebeltoft

Den aktuelle situation

Ebeltoft gamle Præstegård, beliggende Grønningen 13 i Ebeltoft, fremstår meget dårligt vedligeholdt, skæmmer miljøet omkring Ebeltoft Kirke og er i det hele taget en skamplet på Ebeltofts historiske bydel, ja på hele byen og Syddjurs Kommune.

DATO	15. februar 2018
CVR	31 39 31 32
MAIL	blis@blis.dk
WWW	www.blis.dk

Som det er Syddjurs Kommune bekendt, har BLIS gennem flere år forsøgt at medvirke til at finde en løsning på at bevare Den gamle Præstegaard beliggende Grønningen 13 i Ebeltoft. Vores initiativ med stiftelse af "Komiteen til etablering af kulturelle aktiviteter i Ebeltoft gamle Præstegård" med henblik på at erhverve en acceptabel købsoption på ejendommen og tilvejebringe en økonomisk bæredygtig projektplan for Præstegården lykkedes desværre ikke. Senest har vi indmeldt Præstegården som et muligt emne til opkøb og restaurering af Real Dania Byg i forbindelse med kampagnen "Kender du det hus, vi leder efter". Nederst i nærværende brev kan I læse vores indstilling til Real Dania Byg i form af vores beskrivelse af Præstegården. Desværre ser det ikke ud til, at Præstegården bliver en af de få udvalgte ejendomme, som kommer videre i dette projekt.

BLIS er en frivillig forening, og vi ser os desværre ikke i stand til p.t. at gøre mere for at forsøge at bevare kulturmiljøet Ebeltoft gamle Præstegård.

Præstegården ejes af en erhvervsmand, som siden erhvervelsen i 2011 har forsøgt at udvikle ejendommen som boligejendom med bl.a. opførelse af flere nye boliger i haven. I planerne har indgået en form for restaurering af Præstegården i forbindelse med indretning af lejligheder, men indtil nu er der ikke fremkommet et gennemførligt projekt, som respekterer, at ejendommen er bevaringsværdig samt opfylder kravene i den bevarende lokalplan 177 for Ebeltofts historiske bymidte. Efter at have stået ubeboet og uopvarmet i en årrække er ejendommen nu i stærkt og accelererende forfald, og ejeren gør intet for at vedligeholde ejendommen eller beskytte den mod yderligere forfald.

Det er ved at være absolut sidste udkald, hvis det skal lykkes at redde dette kulturmiljø og dets righoldige kulturhistorie for eftertiden.

BLIS' anbefaling

Vi mener, at der påhviler Kommunen en særlig forpligtelse til at forsøge at redde dette kulturmiljø for eftertiden. Præstegårdens bevaringsværdier, bygningernes og området kulturhistoriske fortælle værdi samt kulturmiljøets tilknytning til og betydning for Ebeltoft samlede Kirkemiljø har for stor betydning til bare at lade stå til.

Kommunen kan ved et strategisk opkøb sikre ejendommen mod yderligere forfald indtil alle muligheder for bevaring og videresalg er undersøgt, herunder at afhænde ejendommen i forbindelse med at skabe et projekt, som transformerer Præstegården over i en ny funktion.

Såfremt det skulle vise sig, at det ikke er muligt at bevare Præstegården, vil et Kommunalt ejerskab kunne sikre, at der – *med afsæt i en overordnet udviklingsplan for Ebeltoft og en særskilt lokalplan* - skabes et nyt miljø med nybyggeri af høj arkitektonisk kvalitet og forhåbentlig en facilitet, som byen har behov for, som passer ind i kirkenærhedsmiljøet og tilfører liv i denne del af Ebeltofts historiske bydel, der er købstadens ældste samlingssted.

Motivering af forslaget

Købstaden Ebeltoft er udfordret på mange fronter. Samtidig rummer byen mange positive udviklingsmuligheder. Ny Malt forventes at revitalisere en del af den historiske bydel og medvirke til at binde midtbyen bedre sammen med havnefronten. Havnefronten rummer en række udviklingsområder bl.a. ubebyggede arealer, udfasning af en tidligere materielgård og en tømmerhandel m.v. Den historiske bydels handelsgader påvirkes af en markant ændring i handelsmiljøet og et stigende behov for transformation af bevaringsværdige bygninger over i nye funktioner. Kommunen har besluttet at tage hånd om den samlede situation ved bl.a. *at udvikle en helhedsplan for Ebeltofts udvikling*. Som led i udvikling af havnefronten har Kommunen desuden netop opkøbt den tidligere posthusterminal. På samme måde mener vi, det er nødvendigt at Kommunen træder til og opkøber Den gamle præstegård for at sikre en helhedsorienteret byudvikling og bevaring af dette særligt truede kulturmiljø i den historiske bydel.

Om kulturmiljøet - Den gamle Præstegård

Ebeltoft gl. Præstegård er en vigtig bygning i Søkkøbstaden Ebeltofts historiske bydel og et kulturhistorisk element af stor betydning. Ebeltoft fik købstadsretigheder af Kong Erik Menved i 1301, i 1200 tallet blev Ebeltoft kirke bygget og den gamle præstegård, der ligger som nærmeste nabo til kirken bærer næsten 400 år af Søkkøbstaden Ebeltofts historie med sig – både fysisk og i form af fortælleverdi.

Kirkepladsen med kirken som centrum afgrænses mod nord af Kirkegade med Sognegården, en nyere bygning tegnet af arkitekt Johannses Exner, mod øst af flere bevaringsværdige huse og mod syd af den gamle præstegård. Mod vest åbner pladsen sig mod Nedergade og på begge sider af pladsen og gadeforløbet ligger bevaringsværdige huse. Tilsammen udgør kirkemiljøet et meget betydningsfuldt kulturmiljø, og er formodentlig købstadens ældste samlingssted. Den oprindelige præstegård er opført i bindingsværk i midten af 1600 tallet og siden delvist facademuret uden på bindingsværket. Præstegården består af en ca. 33 meter langt hovedbygning med tilbygning på havesiden mod syd. Taget er tækket med rød tegl, og der er fire skorstene. Den lange, hvidkalkede facade mod kirkepladsen har rytmisk placerede vinduer, og bag den pudsede facade gemmer sig bygningens oprindelige bindingsværk. Vestgavlen er ombygget og afspejler i sit udtryk opførelsestidspunktet omkring 1900 tallet. Den oprindelige kælder, der er sat i kampesten i midten af 1600, er bevaret, og dele af rumopdelingen i bygningen afspejler stadig præstegårdens oprindelige funktion. Til præstegården hører er et større grundareal, hvor der i havemiljøet ligger et lille bevaringsværdigt bindingsværkshus samt nogle bagbygninger.

Hvorfor er Ebeltoft gamle Præstegård vigtig for det kulturmiljø den indgår i?

Som nævnt bærer Præstegården næsten 400 år af Søkkøbstaden Ebeltofts historie med sig og rummer mange og forskelligartede kapitler i sin historie. Den røde tråd har været som bolig for præsterne, deres familier og tjenstefolk, men på et tidspunkt har den tjent som bolig for byfogeden. Fra 1919 som privatbolig for en sodavandsfabrikant, som indrettede sodavandsfabrik i baghuset. Senest har Præstegården rummet Missers Dukkemuseum, som lukkede i 2011. Siden da har Præstegården stået ubeboet.

Præstegårdens arkitektoniske værdi ligger især i proportionerne den meget lange, hvidkalkede facade, vinduesplaceringen og tegltaget med de fire skorstenene samt den kontekst, som bygningen indgår i - i det samlede kirkenærhedsmiljø. Præstegården, dens udbygninger og have udgør i sig selv et kulturmiljø med herlighedsværdier, bl.a. kildeværd i den øverste del af haven.

Den kulturhistoriske værdi er høj, 400 års historie fortæller om tidligere tiders levevis, byggeskik, bl.a. en 1600 tals kampestenkælder, genbrugstømmer og facademuret bindingsværk.

I Søkkøbstaden Ebeltoft udgør præstegården i skala og proportion en markant bygning på købstadens ældste samlingsplads, og selvom bygningens arkitektoniske udtryk og udførelse måske kan synes beskeden målt i forhold til mange andre bygningsværker, så er Ebeltofts gl. Præstegård en umistelig kulturarv og et kulturhistorisk skatkammer for Søkkøbstaden Ebeltoft.

Andre relevante oplysninger om huset

Ebeltoft gl. Præstegård er den landskendte arkitekt Hack Kampmanns fødehjem. Hack Kampmanns far, sognepræst C. P. G. Kampmann var præst i Ebeltoft fra 1854 til 1863. Hack Kampmann blev født i Præstegården i 1856 og havde en del af sin opvækst i Ebeltoft, indtil familien, da han var 8 år gammel, flyttede til Hjørring. Hack Kampmann har som arkitekt været tilbage på fødeegnen og sat flotte arkitektoniske aftryk, og bl.a. tegnet den tidligere Amtstue, der nu rummer Glasmuseet i Ebeltoft og Jagtslottet ved Kalø Hovedgård.

Skulle I ønske yderligere oplysninger, er I meget velkommen til at kontakte undertegnede.

Med venlig hilsen

Thorkild Hansen
Fg formand

